

**การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าการเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชน
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กรณีศึกษา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง
อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร**

**Packaging design and development of Safety agricultural community
enterprise products to improve competitiveness case study in Kon ruk
mae nong luang Lankrabue district Kamphengphet Province**

วีรวรรณ แจ่มไม้(Weerawan Jangmo)* ชญาณันท์ ศิริกิจเสถียร(Chayanon Sirikitsathien)

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

*Corresponding author. E-mail: chayanon.siri@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางด้านสินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจนได้รับมาตรฐานสินค้าและต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีความหลากหลาย โดยการมีส่วนร่วมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทั้งการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพร้อมสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงทั้งประวัติความเป็นมา ความต้องการของกลุ่ม รวมถึงอุปสรรคและแบบฉลากที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการ ผลการศึกษาพบว่า ฉลากสินค้าข้าวไรซ์เบอร์รี่ลำดับที่ 3 คือ ฉลากสินค้าที่ถูกเลือกเข้ารับการคัดสรรดาวสินค้า OTOP ของกรมพัฒนาชุมชน และผ่านการคัดสรรดาว OTOP ที่ 3 ดาว นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ จัดทำแผนธุรกิจเพื่อใช้เป็นส่วนประกอบในการรับคัดสรรดาวสินค้า OTOP และยังดำเนินการต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้าจากที่เคยมีปริมาณ 1 กิโลกรัมและ 500 กรัม เป็น 250 กรัม ตามความต้องการของผู้บริโภคในเขตเมือง โดยเฉพาะผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและยังดำเนินการจัดทำฉลากสินค้าข้าวทับทิมชุมแพ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของกลุ่มเพื่อใช้ในการออกบูธจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวเกษตรปลอดภัยอีกด้วย

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขัน เกษตรปลอดภัย วิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์

Abstract

The objectives of this research are 1. To study basic information of agricultural product of community enterprise. 2. To design and develop agricultural product for community standard. And promote the product for modernity and diversity by the participation product. Qualitative research and reviewing related documents and research are used in this research including with field interview in details of history, background, needs, feature and style from Kon Ruk...Mae Nong Luong that community enterprise are desired to. The study indicated third rice berry label is the product label selected as OTOP star products of Community Development Department. And they are get Three Star Award of Community Development Department too. In particular, both cooperation of researchers and community enterprise make a business plan to use as a component in selecting OTOP stars products. And they continue the production which, in the past, there was 1 kilogram and 500 grams to 250 grams in order to satisfy the urban needs, especially for Bangkok consumers. And also continue to labeling organic Tub Tim Chum Prae rice which is the newly safe and agricultural product from the group to sell at the booths

Keywords: Competitive Capability, Safe Agriculture, Community Enterprise, Product

บทนำ

สินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยเริ่มฟื้นตัวหรือถูกให้ความสำคัญตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2546 เมื่อมีการจัดการประชุมนานาชาติเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย โดยสมาพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (IFOAM) และองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization-FAO) โดยมูลนิธิสายใยแผ่นดินหรือกรีนเนท การมีกิจกรรมเกษตรอินทรีย์ในครั้งนั้นเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจทั้งในด้านการผลิต การบริโภคและการผลักดันนโยบายด้านการเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น รัฐบาลไทยได้สนับสนุนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์ให้เป็นวาระแห่งชาติตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2548 เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต โดยการจูงใจให้ลดการใช้สารเคมีในการผลิตและเพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเป็นครัวโลก ซึ่งถือว่าเป็นก้าวสำคัญในการจูงใจเกษตรกรให้หันมาทำเกษตรแบบอินทรีย์เพื่อผลิตอาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัย (กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, 2559) จากนโยบายดังกล่าวทำให้ในปี 2549 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกพืชอินทรีย์ทั่วประเทศทั้งสิ้น 140.96 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.103 ของพื้นที่

เกษตรกรรมทั้งหมดของประเทศ และมีฟาร์มอินทรีย์ทั้งสิ้น 7,564 แห่ง หรือร้อยละ 0.148 จากจำนวนฟาร์มทั้งหมดที่ผลิตสินค้าเกษตร สินค้าเกษตรอินทรีย์นั้นมีอุปสรรคปัญหาที่สำคัญๆ อยู่ด้วยกัน 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมตัวของเกษตรกรที่ต้องการเปลี่ยนจากการทำเกษตรอุตสาหกรรมหรือเกษตรเคมีมาเป็นเกษตรอินทรีย์ และด้านเครื่องหมายรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในส่วนของด้านเครื่องหมายรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์นั้นมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและไม่เป็นเอกภาพ ในขณะที่เดียวกันด้านการส่งออกในปัจจุบันก็ยังไม่มีการมาตรฐานเกษตรอินทรีย์กลางที่ใช้ได้ทุกประเทศซึ่งเป็นอุปสรรคทางการค้าที่สำคัญของผู้ค้าเกษตรอินทรีย์ แต่ปัญหาที่สำคัญมากที่สุดใน 2 ด้านนี้ก็คือนโยบายการเตรียมตัวของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรจะต้องเว้นช่วงการผลิตระหว่างเกษตรเคมีและเกษตรอินทรีย์อย่างน้อย 2-5 ปี ซึ่งในความเป็นจริงนั้นส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตรของเกษตรกรเป็นอย่างมาก ทำให้เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนพื้นที่การเกษตรจากเกษตรอุตสาหกรรม (เกษตรเคมี) มาเป็นเกษตรอินทรีย์นั้นจะต้องผันตัวเองมาเป็นการผลิตแบบเกษตรปลอดภัยก่อน เพื่อให้เสียประโยชน์จากการเว้นช่วงการผลิต

ในด้านการตลาดของเกษตรอินทรีย์ในประเทศนั้นมีแนวโน้มที่เติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากกระแสการรักสุขภาพกำลังมาแรงในขณะที่สินค้าอินทรีย์สามารถผลิตได้ในปริมาณที่จำกัด การตลาดสินค้าอินทรีย์จึงยังเป็นตลาดที่มีแนวโน้มเจริญเติบโตได้มากในอนาคต จากความต้องการสินค้าอินทรีย์มากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ปริมาณความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตของตนเองจากเกษตรอุตสาหกรรมมาเป็นเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดภัยในช่วงต้นนั้น เริ่มรวมตัวกันเป็นกลุ่มกิจกรรมหรือกลุ่มอาชีพ ที่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนโดยรัฐบาล เพื่อเพิ่มศักยภาพในการต่อรองและร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านการผลิตและการตลาดที่เกิดขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าได้ เนื่องจากขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนขาดโอกาสการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม ดังนั้นภาครัฐจึงได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนมีการดำเนินงานในลักษณะของ “วิสาหกิจชุมชน” เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในด้านการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด ตลอดจนความเข้มแข็งทางการเงินโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาต่อยอด ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนปี พ.ศ. 2548 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2548) ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่เน้นการส่งเสริม สนับสนุน เศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ในการสร้างโอกาสและรายได้ของชุมชน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการและพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นต่อไปได้ (รัชณี รูปหล่อ และคณะ, มปป. หน้า 158-159)

จากการดำเนินนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาพบว่า วิสาหกิจชุมชนไทยส่วนใหญ่นอกจากจะมีจุดอ่อนอยู่ที่การผลิต การบริหารจัดการ การทำการตลาดแล้ว ยังมีจุดอ่อนในด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อขอรับรองมาตรฐานสินค้า ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานสินค้าชุมชน (OTOP) การรับรองตราสินค้าจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และมาตรฐานสินค้าปลอดภัย ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องหมายรับรองเหล่านี้มีกฎระเบียบต่างๆ มากมาย โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์นั้น มีหลากหลายแนวทางเพื่อให้ได้มาซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์และสามารถใช้งานได้จริง ผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันย่อมใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์หรือลักษณะที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ของแต่ละชุมชน (อโนทัย เพ็ชรสุวรรณ, 2549) และที่สำคัญบรรจุภัณฑ์นั้นๆ จะต้องมิต้นทุนการผลิตที่ไม่สูงมากนัก สามารถผลิตได้ด้วยบุคลากรในชุมชน ลดเทคนิคขั้นตอนในการประกอบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ให้เป็นกระบวนการที่ง่ายที่สุด ตัวบรรจุภัณฑ์สามารถที่จะสั่งทำได้ด้วยจำนวนการผลิตที่ไม่มากตามความเหมาะสมกับสภาพรายได้ของชุมชน (ชูเกียรติ กาญจนภรกร, 2551)

ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันได้ทัดเทียมในระดับสากล จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าการเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง อำเภอถานองกระบือ จังหวัดกำแพงเพชรและนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางด้านสินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจนได้รับมาตรฐานสินค้าชุมชนและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและมีความหลากหลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบพัฒนาทดลอง(Experimental Development) โดยการให้บุคคลในชุมชนหรือในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นสถานที่ทำการศึกษาและพัฒนา(Community-Based Participatory Research : CBPR) โดยวิธีการประชุมและสนทนากลุ่ม และทำการศึกษาทดลองตลาดโดยการใช้แบบสอบถามร่วมกับการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ซื้อสินค้า โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนของการออกแบบและการพัฒนา (Design and Development Work Flow) ผลิตภัณฑ์ ตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อการออกแบบและพัฒนา
สร้างสรรค์ผลงานด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยมีขอบเขตในการศึกษาดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตทางด้านประชากรนั้นเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ (Visual
Communication Analysis) สังเคราะห์และออกแบบสร้างสรรค์ (Synthesis and Creative
Design) เกี่ยวกับรูปแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สินค้าเฉพาะทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านการผลิตข้าวปลอดภัย การดำเนินงานด้านการตลาดในปัจจุบัน
และการวางแผนการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในอนาคต ซึ่งรวมไปถึงการดำเนินการออกแบบและพัฒนา
ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ การปรับปรุงรูปแบบเดิมและพัฒนาต้นแบบใหม่ให้ทันสมัยและตรงกับ
ความต้องการของตลาด โดยผ่านการมีส่วนร่วมของกลุ่มฯ

ขอบเขตด้านสถานที่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ
จังหวัดกำแพงเพชร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาทดลองครั้งนี้มีกลุ่มที่ใช้ในการทดลองจำนวน 1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ กลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง และมีผลิตภัณฑ์ที่ทำการวิจัยทดลองจำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ
ผลิตภัณฑ์ข้าวปลอดภัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ตามที่ผู้วิจัยและทีมงานได้สัมภาษณ์
ร่วมกับการเข้าศึกษาเชิงลึกกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ณ สถานที่ตั้งของกลุ่ม เพื่อเข้าสู่กระบวนการ
ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิธีการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีเครื่องมือในการศึกษาและเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1.1 แบบบันทึกหรือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูล
เบื้องต้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ เกี่ยวกับข้อมูลของกลุ่มฯ ศักยภาพการผลิต ช่องทางการจัด
จำหน่าย ชนิดและประเภทของผลิตภัณฑ์ สภาพปัจจุบัน ปัญหา จุดอ่อน จุดแข็งของบรรจุภัณฑ์
ความพร้อม แนวคิดและความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมกับโครงการวิจัย

3.1.2 ต้นแบบอาร์ตเวิร์คและแบบจำลองเสมือนจริงของบรรจุภัณฑ์แบบใหม่ (ready Artwork and Mock up) ที่ได้พัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดหลัก คือ การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะและประสิทธิภาพเพื่อการแข่งขันทางการค้า โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการออกแบบและพัฒนาทั้ง 5 ขั้นตอน และได้สรุปเป็นแผนภาพรวม (Mood Board) แล้วนำเสนอแบบกลุ่มย่อยเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.1.3 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสำรวจข้อมูลทางการตลาด หลังจากได้ผลิตภัณฑ์ในขั้นตอนสุดท้ายแล้ว

3.2 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 โดยวิธีการบรรยาย พรรณนา วิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผลตามขั้นตอนของการศึกษาเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนของการออกแบบรวมถึงกระบวนการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกแบบ (Design Process) และสรุปผลตามขั้นตอนของการศึกษาวิจัย

3.2.2 วิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพต้นแบบบรรจุภัณฑ์และระดมความคิดเห็นจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนักวิชาการ นักออกแบบ นักวิชาการพัฒนาชุมชน และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เพื่อนำมาปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ต่อไป

3.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้จากกลุ่มผู้ผลิตข้าวปลอดภัยคนรักษ์...แม่หนองหลวง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงต่อไป

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวง ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนองไม้แดง หมู่ที่ 7 ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร เริ่มก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2557 หมายเลขกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 6 - 62 - 07 -03 / 1 - 0032 ทุนจดทะเบียนเริ่มแรกคือ 1,500 บาท และในปี 2559 เพิ่มเป็น 15,000 บาท สมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้งกลุ่มจำนวน 15 คน ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เกษตรปลอดภัย) โดยการบริหารงานของประธานกลุ่มคือ นายสมพงษ์ เขยชม โดยมีลักษณะการบริหารงานแบบผู้นำ กล่าวคือ สมาชิกจะนำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เกษตรปลอดภัย) มาขายให้กับกลุ่มฯ และประธานกลุ่มฯ จะเป็นตัวแทนกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิตต่อไป โดยในปี 2559 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ 36,000 กิโลกรัม/ปี และเพื่อให้กลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนฯ สามารถพึ่งพาตนเองได้จึงได้พยายามพัฒนาความหลากหลายของสินค้าจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด สามารถจำแนกได้ 8 ประเภท ได้แก่

- ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวขาวหอมมะลิบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวขาวหอมมะลิบรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวกล้องหอมมะลิบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวกล้องหอมมะลิบรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวทับทิมชุมแพบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- จมูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ 0.5 กิโลกรัม

สภาพการแข่งขันในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการหันมาผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่กันเป็นจำนวนมาก เพราะข้าวไรซ์เบอร์รี่มีราคาสูงส่งผลให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวขาวหันมาปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่กันมากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะนำมาแปรรูปเป็นข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุงเพื่อจำหน่าย เช่น ข้าวตราบ้านไทยข้าวไรซ์เบอร์รี่บ้านวังยาง ข้าวนิลกาฬ ฯลฯ ดังนั้นจึงส่งผลให้สภาพการแข่งขันในจังหวัดกำแพงเพชรและในประเทศ มีภาวะการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง

จากการวิเคราะห์ปัจจัยของธุรกิจ (SWOT ANALYSIS) สามารถสรุปได้ดังนี้
การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน

จุดแข็ง

1. ผลิตภัณฑ์เป็นข้าวปลอดภัยที่สอดคล้องกับกระแสรักสุขภาพของผู้บริโภค
2. ผู้นำกลุ่มมีวิสัยทัศน์และใส่ใจที่จะเรียนรู้ที่จะพัฒนากลุ่มและพัฒนาการผลิตภัณฑ์
3. ควบคุมคุณภาพของสินค้าทุกกระบวนการผลิต
4. มีเครือข่ายลูกค้ารายเก่าที่สามารถแนะนำลูกค้ารายใหม่ให้

จุดอ่อน

1. มีเงินทุนหมุนเวียนยังไม่เพียงพอ
2. ต้นทุนในการจัดจำหน่ายสูง
3. ตราสินค้ายังไม่เป็นที่รู้จัก
4. บรรจุภัณฑ์ยังไม่ทันสมัยและได้มาตรฐาน

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก

โอกาส

1. กระแสนิยมของผู้บริโภคที่นิยมบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

2. มีหน่วยงานท้องถิ่นและของจังหวัดช่วยเหลือและสนับสนุน เช่น อบต. พัฒนาชุมชน
เกษตรจังหวัดกำแพงเพชรและมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

อุปสรรค

1. ฤดูกาลมีผลต่อผลผลิตและคุณภาพของข้าว
2. มีคู่แข่งทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวนมาก

2. เพื่อออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางด้านสินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจน
ได้รับมาตรฐานสินค้าชุมชนและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและความหลากหลาย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงต้องการพัฒนาตนเองสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้นทั้งใน
ด้านตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการได้การรับรองตราผลิตภัณฑ์ในระบบต่างๆ อาทิ คุณภาพ
ระดับสินค้า 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ (OTOP) โดยแรกเริ่มนั้นกลุ่มได้มีตราสินค้าคือ ตรา ค. หนองหลวง
โดยสื่อความหมายว่า ค แสดงถึงความเป็นตัวตนของผู้ผลิต ส่วนคำว่า คน
หนองหลวง คือการแสดงออกถึงแหล่งผลิตว่า สินค้าชนิดนี้ผลิตจาก คน พื้นที่หนองหลวงซึ่งเป็น
เกษตรกรที่มีความเชี่ยวชาญทางการผลิตข้าวเป็นอย่างดี ความหมายของ จั่วบ้านแบบไทย เป็น
การแสดงถึงความเป็นไทย สินค้าไทยและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

ภาพ 1 ตราสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง

ภาพ 2 แบบบรรจุภัณฑ์ดั้งเดิมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ภาพ 3 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนก่อนขอมาตรฐานคัดสรรสินค้า OTOP

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวง พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีความต้องการที่จะเข้ารับการคัดสรรดาว สินค้า OTOP ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตราสินค้าให้มีข้อมูลสินค้าอย่างครบถ้วน อาทิ ชื่อผลิตภัณฑ์ สถานที่ตั้ง/แหล่งผลิต ช่องทางการติดต่อ คุณสมบัติหรือแม้แต่วิธีการใช้สินค้าด้วยก็ตาม (ในที่นี้คือวิธีการหุงข้าว) ดังนั้นในการคัดสรรดาว สินค้า OTOP ในครั้งนี้ กลุ่มจึงเลือกข้าวไรซ์เบอร์รี่เป็นผลิตภัณฑ์หลักในการเข้าคัดสรรดาว สินค้า OTOP ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร และร่วมกันออกแบบฉลากสินค้าผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ร่วมกับทีมผู้วิจัยหลายครั้งจนได้ฉลากสินค้า 2 รูปแบบ ดังภาพ 4

ภาพ 4 ฉลากสินค้าแบบที่ 1 และแบบที่ 2

นอกจากนี้ทางผู้วิจัยและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงได้ร่วมกันจัดทำแผนธุรกิจเพื่อใช้ประกอบการส่ง คัดสรรดาวสินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์สินค้าปลอดภัยข้าวไรซ์เบอร์รี่ ของกรมพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร และผลการคัดสรรดาวสินค้า OTOP พบว่า ผลิตภัณฑ์สินค้าปลอดภัยข้าวไรซ์เบอร์รี่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...หนองหลวง ได้ผ่านการคัดสรรดาวในระดับ 3 ดาว ของกรมพัฒนาชุมชนจังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อให้การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงสามารถพัฒนาไปได้ในอนาคต ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่นๆตามความต้องการของตลาดด้วย

และจากการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงจากการขายสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอื่นๆ และการออกบูธจำหน่ายสินค้าในกรุงเทพฯ พบว่า พฤติกรรมการบริโภคข้าวของผู้บริโภคในจังหวัดกำแพงเพชรและกรุงเทพฯ นั้นมีพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้บริโภคข้าวในจังหวัดกำแพงเพชรจะเน้นราคาถูก และซื้อขายเป็นกิโลกรัม ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้บริโภคข้าวในกรุงเทพมหานครซึ่งมีพฤติกรรมการบริโภคโดยส่วนใหญ่ต้องการซื้อในปริมาณน้อยเพื่อให้บริโภคได้ทันและประหยัดพื้นที่จัดเก็บ ดังนั้น เพื่อให้ตรงตามความต้องการของตลาด ผู้ผลิตและผู้วิจัยจึงมีแนวคิดร่วมกันว่าจะออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถจัดเก็บได้นาน โดยใช้วิธีการบรรจุแบบสุญญากาศ และต้องมีขนาดเพียงพอต่อการบริโภคใน 1 ครั้ง เนื่องจาก

ผู้บริโภคข้าวในกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่พักอาศัยตัวคนเดียวและรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นหลัก จึงทำให้การบริโภคข้าวในครัวเรือนมีความถี่ไม่มากนัก จากพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยจึงออกแบบผลากสินค้าข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนาด 250 กรัม ดังภาพ 5

ภาพ 5 ภาพออกแบบผลากข้าวปลอดภัย ชนิดข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนาด 250 กรัม

นอกจากข้าวไรซ์เบอร์รี่แล้วกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวงยังได้ผลิตข้าวทับทิมชุมแพซึ่งเป็นข้าวชนิดใหม่ขึ้น และจากการประชุมกลุ่มจึงได้แนวคิดและร่วมกันพัฒนาออกแบบผลากสินค้าข้าวทับทิมชุมแพร่วมกับผู้วิจัย ถึง 4 ครั้ง จนได้แบบผลากสินค้าข้าวทับทิมชุมแพ ดังภาพที่ 6

ภาพ 6 ผลากสินค้าข้าวทับทิมชุมแพ

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงสามารถพัฒนาออกแบบผลากผลิตภัณฑ์ขึ้นมาเพิ่มขึ้นอีก 2 แบบ ได้แก่ ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนาด 250 กรัม และผลากข้าวทับทิมชุมแพ ขนาด 1 กิโลกรัม

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

1. การอภิปรายผลทางด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสินค้าทางการเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักษ์...แม่หนองหลวง ตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนองไม้แดง หมู่ที่ 7 ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร เริ่มก่อตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2557 หมายเลขกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 6 - 62 - 07 -03 / 1 - 0032 ทุนจดทะเบียน

เริ่มแรกคือ 1,500 บาท และในปี 2559 เพิ่มขึ้นเป็น 15,000 บาท สมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้งกลุ่มจำนวน 15 คน ปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น 17 คน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงก่อตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เกษตรปลอดภัย) โดยการบริหารงานของประธานกลุ่มคือ นายสมพงษ์ เขยชม โดยมีลักษณะการบริหารงานแบบผู้นำ กล่าวคือ สมาชิกจะนำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร (เกษตรปลอดภัย) มาขายให้กับกลุ่มฯ และประธานกลุ่มฯ จะเป็นตัวแทนกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิตต่อไป โดยในปี 2559 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ 36,000 กิโลกรัม/ปี และเพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ สามารถพึ่งพาตนเองได้จึงได้พยายามพัฒนาความหลากหลายของสินค้าจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด สามารถจำแนกได้ 8 ประเภท ได้แก่

- ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวไรซ์เบอร์รี่บรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวขาวหอมมะลิบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวขาวหอมมะลิบรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวกล้องหอมมะลิบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- ข้าวกล้องหอมมะลิบรรจุถุง 0.5 กิโลกรัม
- ข้าวทับทิมชุมแพบรรจุถุง 1 กิโลกรัม
- จมูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ 0.5 กิโลกรัม

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางด้านสินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...หนองหลวง

จากสภาพการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นจึงจำเป็นต้องทำเป็นอย่างไรที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงจะต้องพัฒนาตนเองสู่ความเป็นสากล ทั้งในด้านตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการได้รับการรับรองตราผลิตภัณฑ์ในระบบต่างๆ ในปัจจุบันกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงนิยมบรรจุผลิตภัณฑ์ในรูปแบบสุญญากาศทรงสี่เหลี่ยม ดังนั้นเพื่อให้สามารถใช้เครื่องมือในการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า ผู้วิจัยจึงเน้นการออกแบบฉลากสินค้าเพื่อนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภคอย่างครบถ้วน แทนการออกแบบรูปทรงแปลกใหม่ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ออกแบบฉลากสินค้าข้าวไรซ์เบอร์รี่และร่วมจัดทำแผนธุรกิจเพื่อใช้ในการเข้าคัดสรรดาวสินค้า OTOP ของกรมพัฒนาชุมชน จังหวัดกำแพงเพชร ผลปรากฏว่าการเข้าคัดสรรดาวของกรมพัฒนาชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ได้รับดาว OTOP ทั้งสิ้น 3 ดาว จากผลิตภัณฑ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ปลอดภัย

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...หนองหลวง

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการขายสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์... แม่หนองหลวงทั้งภายในจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอื่นๆ และการออกบูธจำหน่ายสินค้าในกรุงเทพฯ พบว่า พฤติกรรมการบริโภคข้าวของผู้บริโภคข้าวในจังหวัดกำแพงเพชรและกรุงเทพฯ นั้นมีพฤติกรรมการบริโภคที่แตกต่างกัน โดยพฤติกรรมการบริโภคข้าวในจังหวัดกำแพงเพชรจะเน้นราคาถูก โดยจะนิยมซื้อข้าวสารแบบซ่งเป็นกิโลกรัมมากกว่าแบบแพ็คสูญญากาศ หากต้องการซื้อแบบแพ็คสูญญากาศก็เพื่อฝากคนอื่นเท่านั้น ทำให้หลากหลายสินค้าไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ของคนในจังหวัดกำแพงเพชรมากเท่ากับกลุ่มผู้บริโภคในกรุงเทพฯ ซึ่งเหตุผลสำคัญในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง มาจากความเชื่อใจในผลิตภัณฑ์และเชื่อมั่นในผู้ผลิตสินค้าว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าปลอดภัยอย่างแท้จริง แต่พฤติกรรมของผู้บริโภคในกรุงเทพฯ นั้นแตกต่างออกไป เนื่องจากผู้บริโภคในกรุงเทพฯ ยังไม่คุ้นเคยกับผู้ผลิตสินค้าเหมือนกับคนในจังหวัดกำแพงเพชรทำให้หลากหลายสินค้ามีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก และผู้บริโภคส่วนใหญ่ต้องการซื้อในปริมาณที่สามารถบริโภคได้ทันที หรือมีจำนวนหน่วยที่น้อยลง ดังนั้นเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาด ผู้ผลิตและผู้วิจัยจึงมีแนวคิดร่วมกันว่าจะออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถจัดเก็บได้นาน โดยใช้วิธีการบรรจุแบบสูญญากาศและต้องมีขนาดเพียงพอต่อการบริโภคใน 1 ครั้งเนื่องจากผู้บริโภคในเมืองกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่พักอาศัยตัวคนเดียวและรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นหลัก จึงทำให้การบริโภคข้าวในครัวเรือนมีความถี่ไม่มากนัก จากพฤติกรรมดังกล่าวผู้วิจัยจึงออกแบบหลากหลายสินค้าข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนาด 250 กรัม และได้ร่วมออกแบบหลากหลายสินค้าของข้าวทับทิมชุมแพซึ่งเป็นข้าวชนิดใหม่ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวงผลิตขึ้น จากการประชุมกลุ่มจึงได้แนวคิดและร่วมกันปรับแก้รูปแบบในการออกแบบหลากหลายสินค้าข้าวทับทิมชุมแพจนได้หลากหลายสินค้าผลิตภัณฑ์ตรงตามความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

การอภิปรายผล

ในการศึกษาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าการเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร สามารถสรุปได้ว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดัดนั้นควรประกอบไปด้วย 5 ด้านคือ ด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์ ด้านการบรรจุ ด้านอำนวยความสะดวก ด้านส่งเสริมการจำหน่าย ด้านสุดท้ายคือ ด้านความสะอาดและปลอดภัย (อโนทัย เพ็ชรสุวรรณ, 2549) จากการศึกษาของชูเกียรติ กาญจนารางกูรและคณะ(ชูเกียรติ กาญจนารางกูร และคณะ, 2551) ได้กล่าวไว้ว่าผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ยังไม่มีความแตกต่างกันมากนัก มีการผลิตซ้ำกันในหลายพื้นที่ ขาดความโดดเด่น ผู้บริโภคส่วนใหญ่ซื้อตามความสะดวก ไม่เจาะจงยี่ห้อและพฤติกรรมของผู้บริโภคส่วนใหญ่มักจะซื้อเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนเองและซื้อเป็นของฝาก ดังนั้น

เพื่อให้ผู้บริโภคมั่นใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชน วิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น อ.ย. หรือ คัดสรรดาวสินค้า OTOP เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง พบว่า บรรจุกัญท์ ฉลากสินค้าและข้อมูลผลิตภัณฑ์บนฉลากสินค้านั้นมีความสำคัญสำหรับการขอมาตรฐานทางการค้าต่างๆ เป็นอย่างมาก ตั้งแต่การขอมาตรฐานอาหารและยา มาตรฐานสินค้าชุมชน ซึ่งรวมไปถึงการขอ คัดสรรดาวสินค้า OTOP ด้วย ดังนั้นในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงตราสินค้า (เครื่องหมายทางการค้า) เป็นหลักด้วย จิตติมา เสือทอง และคณะ (จิตติมา เสือทอง และคณะ, 2555 ; วชิร วาสนา และกัญญา กำศิริ, มปป.) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของประเทศไทยในปัจจุบันจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลในการคอยช่วยส่งเสริมชี้แนะ รวมถึงการเป็นพี่เลี้ยงทางด้านการตลาดซึ่งเป็นด้านที่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาอยู่ เนื่องจากที่ผ่านมาเกษตรกรคุ้นชินกับการผลิตและส่งขายโรงสีหรือลานรับซื้อ หากจะต้องผันตัวเองมาเป็นผู้ขายเองในทันทีอาจจะยังไม่สามารถกระทำได้ ทำให้วิสาหกิจชุมชนฯ ส่วนหนึ่งอ่อนแอลงและมีแนวโน้มจะยกเลิกการเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ดังนั้นเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนฯ สามารถเติบโตอย่างเข้มแข็งแล้วนั้นภาครัฐบาลจะต้องเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการขอมาตรฐานสินค้าประเภทต่างๆ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนและสร้างตลาดภายในท้องถิ่นต่อไป (รัชณี รูปหล่อ และคณะ, มปป.)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

สำหรับโลกยุคปัจจุบันผู้ผลิตสามารถผันตนเองเป็นผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อลดการกดราคาสินค้า และเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า เครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมการจำหน่ายสินค้า ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฉลากสินค้า และต่อยอดผลิตภัณฑ์สินค้าให้มีความหลากหลายและตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่หน่วยงานต่างๆ ต้องเข้าไปให้การสนับสนุน รวมถึงส่งเสริมให้ผู้ผลิตเกิดองค์ความรู้ และสามารถต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรเพิ่มขั้นตอนการทดสอบฉลากสินค้าและบรรจุกัญท์ของสินค้ากับกลุ่มตลาด อาทิ กลุ่มคนรักสุขภาพ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มบุคคลทั่วไปว่า ฉลากสินค้าและบรรจุกัญท์ของสินค้ามีความเหมาะสมหรือไม่

2. ผู้วิจัยควรเพิ่มการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคต่อความต้องการซื้อข้าวปลอดภัย (Demand) และปริมาณความต้องการขายข้าวปลอดภัย (Supply) ของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อใช้ในการวางแผนการเพาะปลูกข้าวปลอดภัยของเกษตรกรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

การศึกษาการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าการเกษตรปลอดภัยของวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนคนรักซ์...แม่หนองหลวง ตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร.... สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี จากความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน|นรักซ์...แม่หนองหลวง โดยเฉพาะประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คุณสมพงษ์ เขยชม ที่ให้การดูแลทั้งในเรื่องของสถานที่ ความรู้ในเรื่องของการทำนาตั้งอดีตจนถึงปัจจุบันแก่นักศึกษาผู้ช่วยที่มิวิจัยตลอดถึงแนวคิดและมุมมองในการทำธุรกิจสินค้าเกษตรปลอดภัยในอนาคต ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ทุกท่านที่ให้ความไว้วางใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มรวมถึงยังให้โอกาสในการเป็นส่วนหนึ่งของการเจริญเติบโตของธุรกิจชุมชนดีๆ ตลอดจนมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้เป็นแหล่งทุนในการทำวิจัยชิ้นนี้จนรายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. (2559). *โอกาสและข้อจำกัดของเกษตรกรอินทรีย์ไทย*. [Online]. Available: <http://news.thaieurope.net/content/view/2819/5/>. [2559, ตุลาคม 17].
- จิตติมา เสือทอง มัทนา โมรากุลและวรฤทัย หาญโชติพันธ์. (2555.). *การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ขนมทองพับ กลุ่มสตรีแม่บ้านเขี้ยวขจี จังหวัดนนทบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ชูเกียรติ กาญจนภารงูรและคณะ. (2551). *การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์(บรรจุภัณฑ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมณฑลอิสาน.
- รัชนี รูปหล่อ, ดุษฎี พรหมทัตและวัลภา ว่องวิวิธกุล, (มปป, ฉบับพิเศษ). *แนวทางการพัฒนาสู่ความยั่งยืนและเจริญเติบโตของวิสาหกิจชุมชน*. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร ฉบับพิเศษ*. (5)1, 158-159

- วชิร วาสนาและกัญญา กำศิริพิมาน. (มปป.). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ขนมกง ตำบลหนองแก อำเภอมืองอุทัยธานี. การประชุมเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.
- อโนทัย เพ็ชรสุวรรณ. (2549). การออกแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับข้าวแต๋น ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.